

«ریاب» در ناب خراسان

سفر به یزد کوچک در خراسان رضوی

شیماسیدی| از میان دروازه آجری روستا که عبور کنید و قدم بر روی سنگفرش های یکدست کف کوچه ها بگذارید و آب انبار، بادگیر، برج و قلعه سربرافراشته از میان خانه های کاهکلی همقد را زیر چشم بگیرید، در خواهید یافت که وارد یک روستای نایاب شده اید. «ریاب» دُ ناب خراسان است،

لمس تاریخ در ریاب

وارد روستای هدف گردشگری ریاب که شوید، بوی کاهگل زیر دماغتان می زند و مسحورتان می کند، اینجاجداره دیواره های تمامی خانه هاگلی است و سر در و گنبدشان با کاهگل و آجر شکلی زیبا گرفته است. روح و جسم آدمی که باگل سرشته شده است، عجیب باتماشای این راسته آرام می گیرد. جوی آب زلالی که از میانه کوچه روان شده است و پیچ و تاب می خورد، باهر پیچش، شمارابه گردش در کوچه ها فرامی خواند، به ویژه وقتی ۲۰سوی جوی آب با گلدان های شمعدانی زینت داده شده باشد. راه می افتید و به ناگاه خودتان را جلوی در جایخانه سنتی می بینید که «چای جوش» و «گدا جوش» های سیاه روی کنده های آتشی و صدای موسیقی سنتی خراسانی شمارا به داخل فرامی خواند. وارد که می شوید موزه ای از اشیای عتیقه پیش رویتان قرار می گیرد.

بعد از مدتی بیرون می زنید؛ از کنار نخل بزرگی می گذرید که در زیر یکی از اتاقک های گنبدی شکل بدون در و کوچه جاخوش کرده است. این نخل هر سال محرم روی دست اهالی روستا برافراشته می شود. در ادامه به میدان میانی روستا و آب انبار قدیمی مرمت شده و حمام قدیمی روستا می رسید. تابلوهای راهنمای میراث فرهنگی شمارا به تماشای قنات و مقبره ابومنصور ربیای فرامی خواند اما ترجیح می دهید لختی در زیر ساباط ها (کوچه های سقف دار) آرام بگیرد و به یادگیرهای فراوان برآمده از خانه ها بنگرد و بعد راهی شوید. معماری کویری خانه های بافت تاریخی ریاب به سبک خانه های مناطق کویری است. یادگیرهای این منطقه نیز مانند یادگیرهای یزد، بادریچه ای مستقیما به سر دابه متصل می شوند. بعد از استراحتی کوتاه با قدم گرفتن در کوچه ای سریالایی به سمت قنات بالا راهی می شوید. البته که این قنات به پای قنات قصبه گناباد که ثبت جهانی شده است نمی رسد اما پایاب و مظهر آب زیبایی دارد. کمی آن سوتر مقبره ابومنصور ربایی است، یکی از بزرگان سلجوقی که کیوان قزوینی در کتاب «بحیره» در شرح حال او نوشته است: «رباب یکی از قرای معمور گناباد است. قرب ۵۰۰ خانه تمام سادات اند. گویند ابومنصور از وزاری متدین دولت سلاجقه در این روستا دفن است. از اعیان سابق اینجایمی توان از مرحوم حاج میرزا علی نقی ربایی، جد سادات گناباد، نام برد. همچنین گویند زیارتگاه معروف روستا قبر امامزاده ابراهیم فرزندان موسی بن جعفر است.» به راستی که امروز در ریاب می توان تاریخ الملس کرد.

جاذبه گردشگری چه دارد؟

داخل ریاب: بافت زیبای تاریخی و مرمت شده، قنات، آب انبار، حمام قدیمی، مزار ابومنصور ربایی، برج های قلعه، مدرسه قدیمی و....
اطراف ریاب: قنات قصبه گناباد که ثبت جهانی شده است، مسجد جامع تاریخی، مدرسه نجومیه، دشت ربواس، دشت زبید، مقبره منسوب به پیران ویسه، روستای سنو، روستای مند (پایگاه سفالگری).

چطور برویم؟

فاصله ۳۹۴ کیلومتری مشهد- گناباد که تمام می شود، از میدان شهدای این شهر به سمت میدان بجستان بپیچید. روستای ریاب ابتدای جاده فرعی قرار دارد.

آیین های محلی چه دارد؟

اهالی ریاب از مهمانان و گردشگران روستا با بازی های محلی، رقص های محلی به ویژه چوب بازی، کشتی سنتی و آوازها و موسیقی محلی (یا سازهای نی، دوتار، سرنا و دهل) استقبال می کنند.

همان چیزی که همیشه در تصور اتمان از یک روستای اصیل ایرانی توقع داشته ایم. تعطیلات عید فطر فرصت مناسبی برای سفر به روستایی است که چون یزدی کوچک، در منطقه کویری خراسان و در نزدیکی گناباد قرار گرفته است.

چندی پیش این روستا نیز مغرو به بود، مانند بسیاری از روستاهای امروز خراسان و ایران، اما با پیشنهاد میراث فرهنگی بودجه ای برای بازسازی ریاب مصوب و این روستا به عنوان اولین روستای هدف گردشگری خراسان معرفی شد. حالا ۱۲ سالی می شود که حدود ۵هکتار از مساحت سی هکتاری روستای ریاب، با همکاری و بنیاد مسکن و میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مرمت و بازسازی شده و این روستای تاریخی و کویری را به یزدی کوچک در منطقه خراسان بدل کرده است. سال ۱۳۸۷ روستای ریاب در فهرست ملی آثار تاریخی ثبت شد. پس از آن با همکاری بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و میراث فرهنگی طرحی برای بازسازی و مرمتش به تصویب رسید. کلنگ اولین اقامتگاه بوم گردی خراسان رضوی نیز در همان زمان به زمین خورد. علیرضا شناسایی، مدیر میراث فرهنگی، شهرستان گناباد، از آن روز های گوید: سازمان میراث فرهنگی برای جلوگیری از نابودی بافت فرسوده که نشانی از معماری اصیل ایرانی است، بازسازی خانه ها و بافت تاریخی را در دستور کار خود قرار داده است و اعتقاد دارد با انجام چنین کارهایی بوم گردی در این روستای تاریخی رونق می گیرد و ظرفیت های نهفته روستا شکوفای می شود. البته اوایل داستان به این سادگی ها نبود؛ اهالی روستای ریاب استقبال از این طرح نداشتند، آنان خواستار اسفالت خیابان ها و خراب کردن خانه های قدیمی بودند، اما بعد از تشویق ۴ تن از اهالی روستا و اختصاص وام های پنجاه تا هفتاد میلیون تومانی بابا زیر داخت ۴ و ۶ درصد برای ساخت اقامتگاه های بوم گردی و استقبال فراوان گردشگران اروپایی، حالا مردم بسیار مشتاق شده اند. دیگر کسی خانه قدیمی را خراب نمی کند و حتی حاضر به فروش آن و ترک روستا نیست. خوشدشانی می آید پندور خواست می دهند خانه هایشان را مرمت کنند؛ زیرا پس از ثبت جهانی قنات قصبه گناباد تعداد زیادی از گردشگران اروپایی به اینجا آمدند و مردم طعم شیرین اقتصاد گردشگری را حس کردند. به حال مردم فهمیده اند که از خرابه های قدیمی هم می توان پول در آورد، آن هم به دلار.

ریاب یک الگوی ناب است

طرح مرمتی پیاده شده در این روستا می تواند الگویی باشد برای بسیاری از روستاهای خراسان و حتی بافت فرسوده مشهد. وارد بسیاری از روستاهای ایران که بنشیند خواهید فهمید دیگر خبری از خانه های روستایی قدیمی نیست، خبری از خانه های شهری هم نیست. خانه های امروز بسیاری از روستاها بین شهری و روستایی بودن بالاتکلیف است. کوچه ها و خیابان کثی ها هم همین طور. به همین دلیل بسیاری از کوچه های روستاهای امروز بیشتر به حاشیه شهر می ماند تا یک بافت روستایی؛ نیمه ی خاکی، نیمه ی اسفالت یا خانه هایی هر کدام به یک شکل؛ اما برای ریاب با همکاری ۲ نهاد قدرتمند، طرحی بسیار خوب پیاده شده است که می تواند برای سایر روستاها هم الگو شود.

برج و باروی ریاب

روستای ریاب ۱۰ قرن قدمت دارد، البته در طول تاریخ چندین بار جابه جا شده است و آنچه امروز می بینید با دیروزش تفاوت دارد. در گذشته این روستا ۲ قلعه تو در تو داشته که هر قلعه دارای برج و بارویی

برج ریاب قبل از مرمت

سکین سنان ز صفا علی شهرآرا

غذاهای محلی اش چیست؟

اهالی ریاب در سفره های خود با غذاهای محلی مانند آش، اشکنه، تخم مرغ شیره، گرماس، بلغور، قطاب، جوش پره، کلومپه، توگی و جنگل و لبنیات محلی از مهمانان پذیرایی می کنند.

شهریار

روزنامه
شهرامید
وزندگی

۲شنبه
۳۳خرداد۱۳۹۸
۴۳شهریار۱۳۹۸
شماره۴۳۸۱

SHAPARADLINEAR

۱۱
↓
گنجینه

گردشگری خاورمیانه در اندیشه صعود

مروری بر مهم ترین رویدادهای جهانی گردشگری

سال ۲۰۱۸ نیز، بالاترین آمار ورود گردشگر (۸۶٫۹ میلیون نفر) را در جهان داشته است، شبکه تلویزیونی «بی اف ام» فرانسه اعلام کرد: خیابان «شانزلیزه» به عنوان زیباترین خیابان جهان به دلیل اعمال محدودیت های دولت در برگزاری تجمعات اعتراضی، گردشگران خود را از دست داده است. خیابان ها و مغازه ها در اطراف شانزلیزه از زمان آغاز جنبش جلیقه زرد، در ۲۶ آبان ۱۳۹۷ خالی است و حمل و نقل عمومی متوقف شده و ماه هاست که باران در این خیابان بیکار هستند.

● اعتصاب کارکنان موزه لوور پاریس، تعطیلی این جاذبه مهم پاریس و ناامیدی و سردرگمی هزاران گردشگر خارجی را در پی داشت. کارکنان این موزه، در اعتراض به ناکافی بودن تعداد آن ها در مقایسه با شمار زوافزون بازدیدکنندگان دست به اعتصاب زدند. این موزه روز دوشنبه هفته گذشته تعطیل شد.

● نشست شورای اجرایی سازمان جهانی گردشگری (UNWTO) از تاریخ ۲۶ تا ۲۹ خرداد در مرکز نمايشگاهي حیدرعلی افشهر باکو با حضور مقامات دولتی آذربایجان و اعضای این شورا برگزار خواهد شد. وب سایت سازمان جهانی جهان گردی هم اکنون برای ثبت نام از افرادی که قصد شرکت در این نشست را دارند، فراوان داده است.

● شمارش معکوس ناپودی ارگ باستانی دوازده هزار ساله حصن کیف ترکیه، خبر دیگری است که این روزها خشم و ناامیدی بسیاری از مردم سرسراجهان را به دنبال داشته است. وزارت سوی بسیاری از باستان شناسان، رخدادی تأسف بار بیان شده است. باتوجه به گزارش های سال ۲۰۱۷ نشریه گاردین، از آنجایی که با احداث سد «ایلیسو»، سطح آب رود دجله بالا می رود، ۸۰ درصد این شهر باستانی و بسیاری از روستاهای اطراف آن غرق خواهند شد. بیش از ۳۰۰ مکان تاریخی اطراف این جاذبه از بین خواهند رفت و اکوسیستم اطراف رود دجله را به نابودی خواهند کشاند. با وجود مخالفت ها، دولت ترکیه با بیان اینکه ساخت این سد به تولید انرژی و ایاری کمک خواهد کرد، تاکنون ۱٫۱ میلیارد یورو برای آن هزینه کرده است و با وجود رأی دادگاه حقوق بشر اروپا مبنی بر توقیف این پروژه، همچنان آن در پیش می برد.

● نمایشگاه گردشگری چین، در شهر نانجینگ این کشور، از روز جمعه به مدت ۴ روز برگزار شد و از کشورمان نیز، هیئتی اعزامی به همراه گروه کنسرت سماژین با لباسات و بسیاری از نمایشگاه حضور دارد که در راستای معرفی فرهنگ اصیل و جاذبه های گردشگری ایران بر نامه های شادی برگزار می کنند. این نمایشگاه با حضور هنرمندان و نمایندگان ۳۱ کشور مختلف برگزار شده است و نمایندگان ایران نیز، در ۱۰ غرفه آثار خود را عرضه کرده اند.

● در واژگونی قایق تفریحی در رودخانه دانوب در بوداپست مجارستان، ۷ گردشگر اهل کره جنوبی کشته و ۲۱ تن ناپدید شده اند. رئیس انجمن ملی کشتی رانی مجارستان خطای انسانی را علت این حادثه دانست.

● صدور مجوز برای صعود به اورست توسط نپال در بهار امسال (۳۸۱ مجوز با قیمت هر کدام ۱۱ هزار دلار)، با انتقاد بسیار شدیدی روبه رو شده است. فصل جدید صعود به اورست در بازه زمانی ۲۰ آوریل تا ۲۵ می ۲۰۱۹، ۱۱ کشته بر جای گذاشته است که بسیاری از منتقدان، ترافیک بالای مسیر قله را دلیل این آمار می دانند، اگرچه علت اصلی مرگ در اورست بیماری ارتفاع بالاست که در مورد بیشتر کوهنوردانی که در این فصل جانشان را از دست می دهند رخ می دهد و نمی توان این مسئله را فراموش کرد که مرگ های فصل صعود ۲۰۱۹ برای اورست چندان غیر عادی نیست. ●

شید ا حیدری| با وجود ناآرامی ها،

بحران های مختلف زیست محیطی و چالش هایی از این دست، گردشگری بین الملل -همان طور که زوراب پوولولیکاشویلی، دبیر کل سازمان جهانی گردشگری ملل متحد، در تازه ترین گزارش آماری این سازمان بیان کرد- در سطح جهانی با قدرت به عملکرد خود ادامه می دهد و با اقتصاد مثبت، افزایش ظرفیت پرواز و تسهیلات در صدور ویزا تقویت می شود؛ از این رو، برای افزایش آگاهی ها، علاقه مندی ها، شناخت ها و تمهدها در مورد این صنعت کارآفرین که می تواند نجات بخش کشور از شرایط اقتصادی اکنون باشد، تصمیم گرفتیم مروری داشته باشیم بر آن چه که در چند روز گذشته در عرصه گردشگری جهانی روی داده است.

● بنابه تازه ترین گزارش سازمان جهانی گردشگری ملل متحد (UNWTO) تعداد گردشگران ورودی بین ماه های ژانویه تا مارس ۲۰۱۹ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۰٫۴ درصد رشد داشته است. در این میان، خاورمیانه ۸٫۸ درصد و آسیا-اقیانوسیه با ۶٫۶ درصد گردشگر ورودی، بالاترین افزایش را در ۳ ماهه نخست سال ۲۰۱۹ تجربه کرده اند.

● مطابق گزارش ها، سقوط شایان توجه ارزش لیر در رماه گذشته، مقصد ترکیه را برای گردشگران بسیاری از کشورها، جذاب تر کرده است. شمار گردشگران خارجی در ترکیه در ۴ ماه نخست امسال با افزایش ۱۲٫۲۲ درصد در مقایسه با بازه زمانی مشابه سال گذشته ۸٫۵ میلیون و ۷۳ هزار و ۲۶۸ نفر رسید. آلمان ها و روس هادر صدر گردشگران خارجی ای قرار گرفته اند که از ترکیه دیدن کرده اند. در مورد گردشگران ایرانی باید اشاره کرد مسائل همچون تکراری شدن مقصد ترکیه برای ایرانیان و جایگزین کردن کشورهایی مثل آذربایجان، ارمنستان و گرجستان، امکان جهش فوق العاده در تعداد سفرهم وطنانمان به این مقصد را با چالش روبه رو کرده است، اما با این همه، فعالان گردشگری در ایران پیش بینی می کنند سفر ایرانی ها به این کشور در فصل تابستان افزایش خواهد داشت.

● اعتراضات باستان شناسان، تاریخ دانان، راهنماهای تورهای گردشگری و دیگر اقشار جامعه نسبت به تصمیم جدید دولت پرو برای ساخت یک فرودگاه بین المللی در نزدیکی بنای تاریخی «هاچوپوچو» اخیر های دیگری بود که رسانه ها به آن پرداختند. معترضان معتمدندانین ساخت وساز، در بلندمدت، آینده این مکان تاریخی را به خطر می اندازد ولی دولت پرو بر این باور است که پروژه ساخت فرودگاه بین المللی در این مکان سبب ایجاد بیش از ۲۰۰۰ شغل می شود و فرصت های اقتصادی مختلفی را به همراه می آورد. این اثر ثبت جهانی شده، هر ساله بیش از یک میلیون بازدیدکننده را راهی این منطقه می کند و این رقم دو برابر چیزی است که یونسکو در قبال محافظت از این مکان تاریخی و عده داده است. نمایان شدن اجساد مردگان قدیمی اورست در اثر گرمای جهانی و ذوب شدن یخچال های طبیعی اورست، خبر دیگری بود که از یک سو متاثر کننده و از دیگر سو، خوشایند بود. مطابق گزارش ها، ۳۰۷ کوهنورد از ۷ ژوئن ۱۹۲۲ تا ۲۵ می ۲۰۱۹ در مسیر رسیدن یا بازگشت از قله اورست در گذشته اند که بسیاری از اجساد این افراد به سبب سختی زیاد در پایین آوردن آن ها در ارتفاعات رها شده اند و در طول سال های طولانی این بدن ها در دمای منجمد بلندترین کوه زمین به خوبی حفظ شده اند و به تدریج با شرایط کنونی در حال پیدا شدن هستند.

● با وجود اینکه فرانسه همچون گذشته در